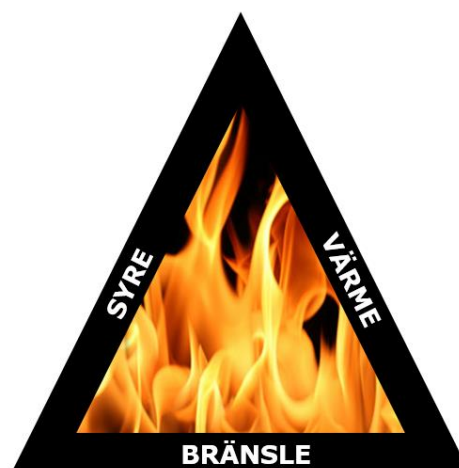

BRÄNDERS UPPKOMST

För att en brand ska uppstå behövs tre komponenter. Dessa komponenter är syre, värme och bränsle. Syret, värmen och bränslet måste vara i rätt proportion till varandra. Tas någon av dessa komponenter bort kommer branden att slockna.

Syre - Tillgången till syre påverkar branden. Utan syre kvävs branden. Tillförs mer syre ökar förbränningen, som när man exempelvis blåser på glöden för att få en brasa att ta sig.

Värme - För att antända ett bränsle behövs någon form av värmekälla. Värmen kan exempelvis komma från en tänd tändsticka, en kortslutning i el-utrustning, ett blixtnedslag eller från värmen som bildas när solen lyser genom en glasbit.

Bränsle - Det mesta kan börja brinna, bara det blir tillräckligt varmt. Bränslet kan vara fast som trämaterial, papper och plast, det kan vara flytande som bensin och matolja eller i gasform som gasol eller de gaser som utvecklas i ett brandförlopp.

Hur förloppet utvecklas är beroende på tillgången på dessa tre komponenter. Finns det mycket bränsle, till exempel brännbart material i lokalen så finns det mer som kan brinna och branden utvecklas snabbare och blir kraftigare.

BRANDSPRIDNING

Värmestrålning.

Kan direkt starta en ny brand en bit bort. Du har säkert känt av värmestrålning flera gånger, exempelvis värmen du känner från en stor lägereld eller en brasa.

Varma brandgaser

Röken från en brand är mycket varm och stiger uppåt mot taket och fortsätter sedan att spridas vidare ut åt sidorna. Tillslut kommer hela rummet att bli rökfyllt och om det finns några håligheter så kommer röken att spridas vidare till angränsande utrymmen. Röken är så varm att den kan starta en ny brand i ett angränsande utrymme.

Värme leds genom ett material

En brand värmer upp själva byggnadskonstruktionen, till exempel en regel av metall kan bli så varm att den antänder material i byggnadskonstruktionen eller material i ett angränsande utrymme.

Brandrök

Varm rök stiger, därför är det varmare högre upp i rummet. Det är viktigt att hålla en låg ställning längs golvet för att inte andas in brandröken och för att minska risken för att få brännskador. Se alltid till att ha "ryggen fri" så att du kan hitta ut, annars riskerar du att förrirra dig och tappa orienteringen om det är för mycket rök runt omkring dig då är risken att du blir instängd.

Förgiftning - Brandröken innehåller giftiga gaser och är därför mycket giftig att andas

in.

Brännskador - Man kan få både yttre och inre brännskador. Andas man in varm brandrök så svullnar halsen och det blir svårt att andas.

Branden sprids väldigt fort, på cirka 5 minuter kan hela rummet brinna och då är det viktigt att ni agerar snabbt vid en brand.

BRANDRISKER

Mänskliga faktorn

Ett brandtillbud inträffar kanske oftare än man tror. Den mänskliga faktorn är en bidragande orsak till bränder. Det kan bero på att man inte rapporterar det brister som man ser eller att man placerar brännbart material på fel plats eller att man inte agerar tillräckligt fort vid en brand.

- Vårdslöshet. Man ignorerar de brandskyddsregler som finns eller omedvetet är slarvig och därmed råkat starta en brand.
- Glömska. Det händer oss alla att vi ibland glömmar saker och ting. Därför är det viktigt att följa de brandskyddsregler som finns, då minimerar vi risken för att något skulle inträffa. Exempel på brandskyddsregler är bland annat att ha timer på kaffebryggare, strykjörn och annan mobil elektrisk utrustning.

Allmän ordning – brännbart material

Brännbart material får inte placeras i närheten av en värmekälla. Mängden av brännbart material ska minimeras och onödigt material ska slängas omgående. Brännbart material får inte blockera utrymningsvägar eller släckutrustning.

Anlagd brand

- Yttre anlagd brand. Inget brännbart får placeras utanför lokalen eller byggnaden. Risken finns att någon startar en brand. Var särskilt noggrann med lastkajer och sopsortering.
- Inre anlagd brand. Uteslut inte helt och hållet att någon av personalen startar en brand inne i lokalen, vare sig oavsiktligt eller av andra skäl. Tänk på att inte ha för mycket onödigt brännbart material omkring din arbetsplats.

Elektrisk utrustning

Elektrisk utrustning kan ge upphov till brand på grund av att de överhettas eller används felaktigt. Om du känner misstänkt lukt eller hör ljud från elsystemet bör du kontakta en elektriker. Elektrisk utrustning ska placeras så att den inte utsätts för höga temperaturer, damm eller vatten. Datorer behöver god ventilation och får inte täckas över. Sladdar och annat el-kablage bör hängas upp under arbetsbänkar eller på väggarna med minst 20cm marginal till golvet. Sladdvindor och förlängningssladdar ska lindas ut helt och hållet innan de tas i bruk eftersom de annars kan bli överhettade och starta en brand. För att minimera risken för brand i till exempel kaffebryggare, vattenkokare, strykjörn och liknande så bör de vara inkopplade med timer.

Belysning

Täck inte över några lampor med tyger/kläder etc. Lysrörsarmaturer som blinkar utgör en brandrisk, lysrören behöver bytas ganska omgående. Stäng av belysningen vid din arbetsplats när du går hem för dagen, då minimerar du brandrisken men tänker också på miljön.

AGERANDE VID BRAND

Fundera på hur lång tid det tar för räddningstjänsten att komma på plats. I bästa fall är de på plats efter 8 minuter och då är det oftast försent att rädda personer som är kvar. Det är därför viktigt att agera snabbt:

Rädda – dem som är i uppenbar fara.

Varna – dem som finns i närheten.

Larma – tryck in en larmknapp eller ring 112 och meddela läget, hur många som är drabbade och vart det brinner.

Släck branden – om du har möjlighet, utan att riskera din egen säkerhet, ska du släcka branden. Om du släcker den lilla branden hindrar du brandförloppet och räddar både liv och egendom.

Stäng dörren- om du stänger in branden så kan du begränsa att branden sprider sig. Vissa rum är så kallade brandceller som är byggda för att begränsa brandens spridning. Varje lokal är oftast en egen brandcell.

Utrym – Om det är en för stor brand för att släcka så ska du utrymma till återsamlingsplatsen och meddela att du är ute ur byggnaden. Se till att ni har rutiner för hur ni ska agera vid återsamlingsplatsen och öva det praktiskt emellanåt.

Att utrymma vid en brand:

Om möjligt för er egen säkerhet så samla hela personalen, leta igenom WC, personalrum och andra rum och hjälp varandra att utrymma utan att någon blir kvar.

- Håll låg ställning om det finns brandrök där ni befinner er.
- Följ utrymningsskyltarna ut innan det blir för mycket brandrök.
- Återsamlas vid återsamlingsplatsen och räkna in varandra.
- Ta alltid automatiskt brandlarm på allvar och utrym omgående.

Om ni utrymmer och möter brandrök, gå inte in i röken. Gå åt ett annat håll och följ utrymningsskyltarna till en annan utgång. Generellt finns det alltid två av varandra oberoende utrymningsvägar.

Att släcka en brand

- Gå först bort från branden, så att du har ryggen fri och alltid kan vända om och utrymma.
- Håll låg ställning hela tiden och tänk på din egen säkerhet.
- Hämta brandsläckaren och sikta på det föremål som brinner. Attackera branden med några meters avstånd. Kan du inte se själva brandhärden (det föremål som brinner) så angrip lågornas bas. Gå inte för nära och andas inte in brandröken.
 - **Om branden blev släckt**
Öppna dörrar och vädra ut brandgaserna. Såvida det inte är olämpligt av annan anledning. Även om du släckt branden ska du larma 112, branden kan ha spridit sig in i väggen.
 - **Om branden inte kan släckas**
Utrym lokalen och stäng dörrar efter dig.

Reaktioner vid en brand

Det bästa sättet att reagera rationellt vid en traumatisk händelse eller vid en annan stressig situation är att vara mentalt förberedd. Det gör du genom att i förväg läsa på och lära er era rutiner och åtgärder vid brand. Det är också viktigt att läsa byggnadens utrymningsplan, framförallt om du är i en byggnad som du inte känner igen.

BYGGNADSTEKNISKT BRANDSKYDD

Utrymningsväg

En utrymningsväg är en väg som är skyltad och som man ska kunna lita på att om man följer skyltningen så kommer man att kunna sätta sig i säkerhet utan att använda någon nyckel eller annat verktyg. Utrymningsvägarna, får inte blockeras för då kan det vara svårt att ta sig ut.

Hänvisningsarmatur och utrymningsskyltar

Visar vägen ut. Är de trasiga ska ni rapportera det till ansvarig.

Brandfilt

Brandfilten är bra till bränder som är mindre än filten. Brandfilten går också bra att lägga runt ett föremål som brinner för att då kunna bära eller kasta ut föremålet som brinner ut ur lokalen. Men var försiktig så att du inte bränner dig.

Brandsläckare

Skum – Godkänd för AB-bränder, det vill säga textil- och vätskebränder. Släckmedlet i en skumsläckare består huvudsakligen av vatten. Genom att tillsätta skumvätska förändras vattnets ytspänning vilket gör den effektiv mot vätskebränder. Skumvätskan påminner om diskmedel och gör blandningen lödbrande.

Pulver – Godkänd för ABC-bränder, det vill säga textil-, vätske- och gasbränder. Pulver är egentligen en samlingsbeteckning för en mängd olika salter med olika släckkapacitet. Även om kvalitén varierar är pulver det släckmedel som har bäst släckkapacitet och kan användas på i stort sätt alla bränder.

Koldioxid – Godkänd för B-bränder, det vill säga vätskebränder. Den släcker med gasen koldioxid, i folkmun även kallad kolsyresläckare. Koldioxidsläckaren släcker flammor snabbt och rent och är därför även lämplig på elektrisk utrustning, till exempel datorutrustning och kopiatorer där en ren släckning krävs. Gasen som kommer ut ur släckaren är extremt kall, -84°C.

Ordning och reda

Att ha ordning och reda i och runtomkring era lokaler minskar risken för bränder, både anlagda eller bränder orsakade till exempel elektrisk utrustning. Det minskar även brandbelastningen och brandförloppets hastighet om något börjar brinna.